

ETIOLOGICAL ASPECTS AND THE ROLE OF FOODS IN OUTBREAKS OF SALMONELLOSIS IN CHISINAU MUNICIPALITY

Chirlici Alexei¹, Covric Zinaida², Barca Ion², Rubanovici Vladislav¹, Bejan Parascovia³

¹ Hygiene Department, *Nicolae Testemitanu* SUMPh

² National Public Health Agency, Chisinau, Republic of Moldova

³ *Nicolae Testemitanu* SUMPh graduate

Background. Being caused by the violation of hygienic requirements, salmonellosis remains at the present stage a public health problem in various countries of the world, including our republic. Increased morbidity causes some economic damage due to loss of work capacity and treatment costs. **Objective of the study.** Hygienic evaluation of the role of foods in establishing the etiological aspects of salmonellosis outbreaks in Chisinau in order to draw up prevention recommendations, but comparing the results obtained with those for the whole republic. **Material and Methods.** The paper used the material obtained by the National Agency for Public Health, in particular, for a period of 5 years (2014 – 2018), but partially for comparison and for a longer period. It was used the following methods: hygienic, epidemiological, mathematical-statistical. **Results.** During the study period there was a decrease in the number of outbreaks of salmonellosis caused by contaminated food - from 23 in 2014 to 7 in 2018, a total of 67 outbreaks (in 2015 - 15, in 2016 - 13 and in 2017 - 9 outbreaks). Intensive indices were also declining - from 72.55%000 in 2014 to 30.6%000 in 2018 with an average of 46.75%000 for the entire study period. outbreaks were caused by *S. enteritidis* (80.24%), and among the incriminated foods at the first place was placed the group of meat and meat products (54.5%), mostly purchased in markets and unauthorized places. **Conclusion.** For the study period incidence of salmonellosis due to contaminated foods has decreased, but remains a public health problem. The outbreaks were caused mainly by *S. enteritidis*, meat and meat products being the main group of incriminated foods. **Keywords:** salmonella, foods, salmonellosis outbreaks.

ASPECTE ETIOLOGICE ȘI ROLUL ALIMENTELOR ÎN IZBUCNIRILE DE SALMONELOZĂ ÎN MUNICIPIUL CHIȘINĂU

Chirlici Alexei¹, Covric Zinaida², Bârca Ion², Rubanovici Vladislav¹, Bejan Parascovia³

¹Catedra de igienă, USMF „Nicolae Testemițanu”,

²Agenția Națională pentru Sănătate Publică,

³Absolventă USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere. Fiind cauzate de încălcarea cerințelor de igienă, salmonelezele rămân la etapa actuală o problemă de sănătate publică în diverse țări ale lumii, inclusiv în republica noastră. Morbiditatea aduce anumite prejudicii economice în urma pierderii capacității de muncă și a cheltuielilor pentru tratament. **Scopul lucrării.** Evaluarea igienică a rolului alimentelor cu stabilirea aspectelor etiologice ale izbucnirilor de salmoneleze în municipiul Chișinău în vederea trasării unor recomandări de prevenție, dar și compararea rezultatelor obținute cu cele din toată republica. **Material și Metode.** În lucrare a fost folosit materialul obținut de Agenția Națională pentru Sănătate Publică, în special, pentru un interval de 5 ani (2014- 2018), dar parțial, pentru comparație, și pentru o perioadă mai îndelungată. Au fost folosite următoarele metode: igienică, epidemiologică, matematico-statistică. **Rezultate.** În perioada examinată, s-a constatat o scădere a numărului de izbucniri de salmoneleze, cauzate de alimentele contaminate – de la 23 în 2014 până la 7 în 2018, în total fiind 67 de izbucniri (în 2015 – 15, în 2016- 13 și în 2017 – 9). Indicii intensivi, de asemenea, au fost în scădere – de la 72,55%000 în 2014 și până la 30,6%000 în 2018 cu o medie de 46,75%000 pentru toată perioada studiului. Majoritatea izbucnirilor a fost cauzată de *S. enteritidis* (80,24%), iar dintre alimentele incriminate pe primul loc s-a plasat carnea și produsele din carne (54,5%), în mare parte procurate în piețe și locuri neautorizate. **Concluzii.** Pentru perioada studiului morbiditatea prin salmoneleze, cauzate de alimentele contaminate a fost în scădere. Izbucnirile au fost cauzate, în special, de *S. enteritidis*, carnea și produsele din carne fiind principala grupă a alimentelor incriminate.

Cuvinte-cheie: salmonele, alimente, izbucniri de salmoneleze.